4-טער אויגוסט, 1937י. ניו-יארק.

חשובער חבר סלאוועס.

מיר שרייבן אייך שעם ברידוו ניט מיט קיין לייכטן הארץ, אבער מיטן פולן באַ-ווסטזיין אין דער ריכטיקייט פון דער שטעלונג, וואס מיר נעמען אין שיכות צום קולטור-קאנגרעס. מיט דער פולסטער אחריות, וואס מיר פארמאגן אין זיך, זאגן מיר, אז דער קאנגרעס מוז אפגעלייגט ווערן אמווייניקסטן אויף א האלב יאר. מיר, די אונטער-געשריבענע, און אויך אזוי ד"ר. קוקרוניי, דוד איגנאטאוו - און אויך אזוי טראכט וועגן דעם, ווייסן מיר, אויך פרץ הירשביין - זעען ניט קיין אנדער אויסוועג. און דערפאר, ווייל מיר זענען מיט לייב און לעבן פארינטערעסירט, אז א קולטור-קאנגרעס זאל פארקומען, און פארקומען זאל ער אויף א גרויסן מאסשטאב, מיט דער באטייליקונג פון אלע צדדים פון יידישן לעבן פון דער גארער וועלט, און דערפאר, ווייל מיר זעען איין ווי אונדזער וווּנטש, אז אלע צדדים זאלן זיך באטייליקן, קען אין די איצטיקע טעג ניט פארווירקלעכט ווערן. מוזן מיר דעם קאנגרעס אפלייגן.

נעכטן האבן מיר געהאט א זיצונג פון דעם אלגעמיינעם קאמיטעט. אויף דער זיצונג האבן מיר קלאר ארומגערעדט דעם ענין, אפגעשאצט די גאנצע סיטואציע. אלע האבן מיר איינגעזען, אז אויב דער קאנגרעס וועט גערופן ווערן איצט, אין סעפטעמבער, וועט עס זיין ניט קיין קאנגרעס, נאר א פארזאמלונג פון איין ווינקל פון יידישן לעבן. אחוץ א קלאינע צאל יחידים, אומפארטייאישע, וועלן אלע איבעריקע דעלעגאטן זיין פארטרעטער פון איין ריכטונג אין יידישן לעבן. אלע אנדערע ריכטונגען, סיי אין אייראפע, סיי אים אמעריקע, האבן זיך אפגעווארפן, פירן אן אפילו א קעגנשטעל קאמ-פאניע פירן א סאבאטאזש. די ארומיקע וועלט-לאגע, דער בלוטיקער קנויל, אין וועלכן עס איז איינגעפלאכטן די גאנצע וועלט איצט, דער גאויטער פרוד-הלבבות אויף דער יידישער גאס, וואס איז א גרויסע דראצע פאר זיך אליין, און וואס האלט אין פלאקערן דאס זענען אין תוך די סיבות, וואס דערלאזן נאך ניט, אז אלע צדדים זאלן זיך קענען אוועקזעצן אונטער איין דאך.

מיר האבן געהאפט, אז דער רוף צו א וועלט-קאנגרעס וועט סטימוליירן און אפשוואכן די שנאה און דעם פרוד-הלבבות. פון אנהויב האט עס אויסגעזען אזוי, אבער די פאר-שארפטע לאגע אין דער יידישער וועלט אין שיכות צום פאלעסטינע-ענין, און אויך די פארשארפטע שטימונגען צו די געשעענישן אין סאוועטן-פארבאנד, האבן דעם פרוד-הל-בבות ארויסגערופן נאך מער. ס'איז ניט אין אונזערע כוחות איצט די ארויסגערופענע ליידנשאפטן צו איינצאמען און אונטערוואדפן זיי אונטער א קאנטראל. אונזער שטימע ווערט ניט געהערט און אונזער רוף צו אייניקייט און געמיינזאמער קולטור-ארבעט, בלייבט ווי א רוף אין מדבר. זעען מיר איין די דאזיקע לאגע, און מוזן ציען די נויטיקע שלוסן, צו מיר ווילן, צו מיר ווילן ניט.

זאגן מיר: אוים דער קאנגרעס קען ניט זיין איצט דער קאנגרעס, אויף וועלכן מיר האפן, זאלן מיר האבן געדולד און ווארטן נאך אביסל צייט. ס'איז ניט קיין מוז, ער זאל דווקא פארקומען איצט, אין סעפטעמבער. מיר האבן געהאט געדולד אזויפיל יארן, וועלן מיר ווארטן נאך א האלב יאר. אבער עס מיינט ניט אויפגעבן די אידייע פון קאנגרעס. בשום אופן ניט. פארקערט. אז מיר וועלן האבן מער צייט, וועלן מיר ערשט קענען פונאנדערווייקלען די נויטיקע ארבעט צו ברעכן, ערשטנס, דעם סאבאטאזש פון אלע קענגער, און צווייטנס, צוגרייטן אים אזוי, ער זאל ניט ליידן פון צופעליקייט און ארעמקייט. ווי עס האלט איצט אבער, וועלן פון אמעריקע אויף א קאנגרעס, אויב-ער זאל פארקומען אין סעפטעמבער, קענען פארן הלוואי זעקס מענטשן. איז דאס נאך אויך ניט זיכער. צוליב דער קעגנערשאפט פון אלע אנשטאלטן און קולטור-אינסטיטו-ציעס, וועט די דעחעגאציע מוזן זיין זייער א קליינע, און רעפעזענטירן וועט זי נאר איין ווינקל, אויב מיר האבן אין זינען רעפערעזענטירן ארגאניזירטע קערפער-שאפטן.

פון די אנדערע לענדער, הערן מיר, וועלן די דעלעגאציעס זיין נאך קלעערע.

נעמענדיק דאס אלץ אין באטראכט, מוזן מיר, אין די אינטערעסן פון דער גרויסער אידייע פון קולטור-קאנגרעס, אפלייגן אים כאטש אויף א האלב יאר. מיר זענען זיכער, אז די צייט וועט אונדז א סך העלפן. דער סאבאטאזש וועט אויפהערן און א סך יחידים וואס האלטן זיך איצט אפ צו גיין מיט אונדז (כאטש אין הארצן פילן זיי, אז זיי דארפן גיין מיט אונדז) וועלן שפעטער יא גיין.

ס'איז דאך ניט קיין שפיל און ניט קיין עקשנות צו וועלן דער קאנגרעס זאל פארקומען דווקא איצט. און מיר זעען אויך ניט פארוואס מוזן מיר דעם קאנגרעס

רופו דוקא אין דער צייט פון דער פאריזער אויסשטעלונג. מיר דארפן ניט קיין אויסערלעכן טומל. מיר דארפן די זאך נעמען פון אינעווייניק. און מיר טארן זיך ניט איילן. צוגרייטן א קאנגרעס אין די בעסטע אומשטענדן דארף נעמען א פאר יאר. די איצטיקע טעג זענען נאך ניט רייף, זעט אויס, פאר דעם. - דארפן מיר ארגאניזירן דערווייל די כוחות אין אלע לענדער באזונדער. זאלן אין אלע לענדער דערווייל פאר קומען צוגרייטונגס-קאנפערענצן. אויך אזוי וועלן מיר טאן אין אמעריקע. מיר וועלן רופן אן אמעריקאנער קאנפערענץ, ווי א צוגרייטונג צום שפעטערדיקן וועלט-קאנגרעס. די אמעריקאנער קאנפערענץ וועט, האפן מיר, ברעכן די קעגנערשאפט און דעם סאבאטאזש און מיר וועלן קענען דעמאלט ארבעטן פאר דעם וועלט-קאנגרעס, וואס זאל, ווי מיר טראכטן, פאר קומען אין פרילינג 1938.

מיר האפן, אז איר וועט גוט נעמען אין זינען אונזערע ווערטער.

ה. לייוויק.

יוסף אפאטאשו.

ח' קלמן מרמר שרייבט אויך וועגן דעם ענין.

דער בריוו איז נישט צום פארעפנטלעכן, נישט פאר דער פרעסע. וואס שרייבן מיר פריוואט.

(זייער צושריפט)